

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การดำเนินการศึกษาเรื่อง การตัดสินใจของเกษตรกรในการใช้บริการตลาดนัดโค-กระบือ ในจังหวัดร้อยเอ็ด ขอนแก่นและมหาสารคาม ใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative research) เป็นหลักในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้อ้างอิงนัยสำคัญทางสถิติโดยนำข้อมูลที่เป็นตัวเลขมาใช้ในการวิเคราะห์สร้างความน่าเชื่อถือ พร้อมทั้งนำเอาวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) เข้ามาประยุกต์ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพในภาคสนามเพิ่มเติม โดยเฉพาะการค้นหาคำตอบเป็นเหตุเป็นผลของคำตอบเพื่อให้ผลการศึกษาที่มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น วิธีการดำเนินการศึกษาประกอบด้วย ประชากร กลุ่มตัวอย่าง การสุ่มเลือกตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การสร้างเครื่องมือ ลักษณะของเครื่องมือ การเก็บข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาเรื่องนี้ คือ เกษตรกรที่นำโคกระบือมาขายในตลาดนัดโค-กระบือจังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 5 แห่ง จังหวัดขอนแก่น จำนวน 5 แห่ง และจังหวัดมหาสารคาม จำนวน 2 แห่ง รวมทั้งหมด 12 แห่ง ซึ่งมีเกษตรกรนำโคกระบือมาขายในปี พ.ศ. 2549 จำนวน 2,695 ราย โดยผู้ศึกษาได้ทำการคัดเลือกประชากรที่นำโคกระบือมาขายในตลาดนัดโค-กระบือเพียง 6 แห่ง เท่านั้น เพราะตลาดนัดโค-กระบือที่เหลืออีก 6 แห่ง ที่ไม่ได้รับการคัดเลือก เพราะเป็นตลาดนัดโค-กระบือที่เปิดดำเนินการไม่ต่อเนื่อง มีเกษตรกรมาใช้บริการเป็นบางครั้ง ประกอบกับตลาดนัดโค-กระบือดังกล่าวยังไม่เป็นที่เป็นที่รู้จักของเกษตรกร ส่วนตลาดนัดโค-กระบือที่ได้รับการคัดเลือกทั้ง 6 แห่ง ประกอบด้วย 1) จังหวัดร้อยเอ็ด ได้แก่ ตลาดนัดโค-กระบือชมพูนุตร อำเภอเมืองร้อยเอ็ด และตลาดนัดโค-กระบือบ้านส้มโอง อำเภอปทุมรัตน์ 2) จังหวัดขอนแก่น ได้แก่ ตลาดนัดโค-กระบือห้วยบง อำเภอชุมแพ และตลาดนัดโค-กระบือบ้านซาด อำเภอพล 3) จังหวัดมหาสารคาม ได้แก่ ตลาดนัดโค-กระบือบ้านกระด้าย อำเภอนาเชือก และตลาดนัดโค-กระบือบ้านหัน อำเภอเมืองมหาสารคาม ซึ่งมีเกษตรกรนำโคกระบือมาขายในปี พ.ศ. 2549 จำนวน 1,700 คน ดังแสดงในตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 จำนวนเกษตรกรผู้ให้บริการที่นำโคกระบือมาซื้อขายในตลาดนัดโค-กระบือ
ในจังหวัดร้อยเอ็ดขอนแก่น และมหาสารคาม ปี 2549

จังหวัด	ตลาดนัดโค-กระบือ	เกษตรกรผู้ขาย (รายต่อนัด)
ร้อยเอ็ด	1. ตลาดนัดโค-กระบือชมพูนุตร อำเภอเมืองร้อยเอ็ด	350
	2. ตลาดนัดโค-กระบือบ้านส้มโฮง อำเภอปทุมรัตน์	150
ขอนแก่น	1. ตลาดนัดโค-กระบือบ้านชาด อำเภอพล	350
	2. ตลาดนัดโค-กระบือห้วยบง อำเภอชุมแพ	450
มหาสารคาม	1. ตลาดนัดโค-กระบือบ้านกระต่าย อำเภอนาเชือก	300
	2. ตลาดนัดโค-กระบือบ้านหัน อำเภอเมืองมหาสารคาม	100
รวม		1,700

ที่มา: เคน ขุนแก้ว, บุญเหลือ พลเสน, ธงชัย แสงสว่าง, ธรรมมณูญ ครูทวงษ์, บุปผา เอ็นทรัพย์,
สำราญ ศรีพา, 18 – 28 เมษายน 2550

3.2 กลุ่มตัวอย่าง

3.2.1 ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเรื่องนี้ ได้แก่ เกษตรกรที่นำโคกระบือมาขายในตลาดนัดโค-กระบือที่เปิดดำเนินการในจังหวัดร้อยเอ็ด ขอนแก่นและมหาสารคามปี พ.ศ. 2549 ที่ยินดีให้ความร่วมมือในการศึกษา ทั้งหมด 6 แห่ง จากประชากรทั้งหมด 1,700 ราย โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ระดับความเชื่อมั่น 93 เปอร์เซนต์ เพราะประชากรที่ใช้ในการศึกษา มีลักษณะพื้นฐานทางด้านสังคมและเศรษฐกิจไม่แตกต่างกันมากนัก น่าจะเป็นที่ยอมรับได้ โดยใช้สูตรคำนวณของ Taro Yamane (Yamane, 1967) มีวิธีการคำนวณดังนี้

$$\begin{aligned} \text{สูตร } n &= \frac{N}{1 + N(d)^2} \\ n &= \text{จำนวนตัวอย่างที่ต้องการ} \\ N &= \text{จำนวนประชากรทั้งหมด} \\ d &= \text{ค่าสัดส่วนที่ยินยอมให้ข้อมูลจากตัวอย่างสามารถ} \end{aligned}$$

คลาดเคลื่อนจากข้อมูลของประชากรทั้งหมด (ในที่นี้กำหนดที่ระดับ .07 หรือที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 93)

$$\begin{aligned} \text{แทนค่าจากสูตร} \quad n &= \frac{1,700}{1 + 1,700(.07)^2} \\ &= 182.20 \end{aligned}$$

ดังนั้น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาเท่ากับ 183 ราย

3.2.2 การสุ่มเลือกตัวอย่าง

การสุ่มเลือกตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มเลือกตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (multi - stage random sampling) โดยมีวิธีการดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การคัดเลือกตลาดนัดโค-กระบือที่จะใช้เป็นสถานที่ในการศึกษา โดยใช้วิธีการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) โดยเลือกตลาดนัดโค-กระบือทั้ง 6 แห่ง ดังแสดงในภาพที่ 3.1 เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างตรงตามวัตถุประสงค์ และเหมาะสมกับงบประมาณ และระยะเวลาการศึกษา

ขั้นตอนที่ 2 เลือกกลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นตัวแทนในการศึกษาของตลาดนัดโค - กระบือทั้ง 6 แห่ง โดยใช้วิธีการกำหนดสัดส่วน (proportional sampling) เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 183 ราย โดยการเทียบบัญญัติไตรยางศ์ ดังแสดงตารางที่ 3.2

$$\text{จากสูตร} \quad n_i = \frac{nN_i}{N}$$

$$\begin{aligned} \text{เมื่อ} \quad N &= \text{เกษตรกรที่นำโคกระบือมาขายจากทุกตลาดนัดโค-กระบือ} \\ N_i &= \text{เกษตรกรที่นำโคกระบือมาขายในตลาดนัดโค-กระบือแต่ละแห่ง} \\ N &= \text{กลุ่มตัวอย่างที่ต้องการทั้งหมด} \\ N_i &= \text{ตัวแทนของกลุ่มตัวอย่างที่เก็บข้อมูลของแต่ละตลาดนัดโค-กระบือ} \end{aligned}$$

ตารางที่ 3.2 จำนวนประชากรและจำนวนตัวอย่างในการศึกษา จำแนกตามตลาดนัดโค-กระบือ

ตลาดนัดโค-กระบือ	ประชากร (รายต่อนัด)	ตัวอย่าง (ราย)
1. ตลาดนัดโค-กระบือชมพูนุตร อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด	350	38
2. ตลาดนัดโค-กระบือบ้านส้มโฮง อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด	150	16
3. ตลาดนัดโค-กระบือบ้านชาด อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น	350	38
4. ตลาดนัดโค-กระบือห้วยบง อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น	450	48
5. ตลาดนัดโค-กระบือบ้านกระต่ายอำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม	300	32
6. ตลาดนัดโค-กระบือบ้านหัน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม	100	11
รวม	1,700	183

ขั้นตอนที่ 3 สุ่มเลือกตัวอย่างที่เป็นตัวแทนศึกษาในแต่ละตลาดนัดโค - กระบือ ด้วยการสุ่มแบบบังเอิญ (accidental sampling) โดยเลือกเก็บข้อมูลจากเกษตรกรที่นำโคกระบือมาขาย จนสามารถเก็บข้อมูลได้ครบ 183 ราย

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.3.1 ชนิดของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เหตุผลที่ใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเพราะแบบมีโครงสร้างมีข้อดีดังต่อไปนี้

- 1) สามารถช่วยให้ได้ข้อมูลตรงตามบุคคลเป้าหมายที่กำหนดไว้
- 2) สามารถบรรยายขยายความคำถามให้ผู้ตอบเข้าใจในเนื้อหาของคำถามได้อย่าง

ชัดเจน

3) สามารถสังเกตสภาพการณ์ที่เกิดขึ้นจริง กับคำตอบที่ได้รับจากการสัมภาษณ์ ว่ามีความสอดคล้องตรงกันหรือไม่

4) สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลจากบุคคลทุกระดับซึ่งมีทักษะในการอ่านและเขียนหนังสือแตกต่างกัน

5) สามารถได้รับแบบสัมภาษณ์คืนทันทีที่เสร็จสิ้นการสัมภาษณ์ ทำให้การเก็บรวบรวมข้อมูลสำเร็จตามเป้าหมายในระยะเวลาที่กำหนด

3.3.2 ลักษณะของเครื่องมือ

แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างที่ใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมมีเนื้อหาประกอบด้วย คำถามต่างๆ ที่มีความละเอียดครบถ้วนสมบูรณ์ถูกต้องสมบูรณ์ ซึ่งคำถามจะมี 2 ลักษณะ คือ 1) คำถามประเภทกำหนดคำตอบไว้ให้ผู้ตอบเลือกตอบหรือคำถามปลายปิด (Close – ended question) ในแบบสัมภาษณ์ เพื่อให้ผู้ตอบสามารถตอบคำถามได้ง่าย สะดวกรวดเร็ว และสามารถวิเคราะห์และแปลผลข้อมูลได้ง่าย และ 2) คำถามประเภทที่เปิดโอกาสให้ผู้ตอบคำถามให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็น และให้ข้อมูลอย่างเต็มที่หรือคำถามแบบปลายเปิด (open - ended Question) เพื่อให้ได้แสดงความคิดของตนเองอย่างมีอิสระในการตอบ ทำให้ได้คำตอบที่ลึกซึ้งแตกต่างกันไป ซึ่งในแบบสัมภาษณ์ต้องประกอบด้วยเนื้อหาที่ต้องเก็บรวบรวมตามวัตถุประสงค์ โดยแบ่งแบบสัมภาษณ์ออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจบางประการของเกษตรกร

ตอนที่ 2 ข้อมูลลักษณะการประกอบกิจกรรมค้าสัตว์และการใช้บริการตลาดนัดโค-กระบือของเกษตรกร

ตอนที่ 3 ปัญหาอุปสรรคในการใช้บริการตลาดนัดโค – กระบือของเกษตรกร ประเด็นคำถามเกี่ยวกับปัญหาในการเข้าใช้บริการตลาดนัดโค-กระบือของเกษตรกรในแต่ละประเด็นไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานที่ใช้ค่าเฉลี่ยกลาง (Mid - point) เป็นเกณฑ์การแปลความหมาย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2535)

มีปัญหามาก ให้คะแนน 3

มีปัญหาน้อย ให้คะแนน 2

ไม่มีปัญหา ให้คะแนน 1

ตอนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่เป็นมูลเหตุในการตัดสินใจของเกษตรกรในการใช้บริการตลาดนัดโค – กระบือประเด็นคำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่เป็นมูลเหตุในการตัดสินใจของเกษตรกรในการใช้บริการตลาดนัดโค-กระบือในแต่ละประเด็นมาเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมาย โดยใช้ค่าเฉลี่ยกลาง (Mid - point) เป็นเกณฑ์การแปลความหมาย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2535)

มีผลต่อการตัดสินใจมาก ให้คะแนน 3

มีผลต่อการตัดสินใจน้อย ให้คะแนน 2

ไม่มีผลต่อการตัดสินใจ ให้คะแนน 1

3.3.3 การสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาได้ดำเนินการโดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

- 1) ทำการศึกษาข้อมูลจากเอกสาร ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย แนวความคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการตัดสินใจ แนวคิดเกี่ยวกับการบริการ สภาพทั่วไปของตลาดนัดโค – กระบือ พันธุ์โคและกระบือที่นิยมเลี้ยงในประเทศไทย และตลาดนัดโค-กระบือในจังหวัดร้อยเอ็ด ขอนแก่นและมหาสารคาม เพื่อให้ได้ตัวแปรตามขอบเขตและสามารถตอบวัตถุประสงค์ได้
- 2) จัดทำแบบสัมภาษณ์ที่ประกอบด้วยคำถามตามขอบเขตตัวแปรที่สนใจศึกษา โดยมีการปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาในการจัดทำแบบสัมภาษณ์ จากนั้นเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ของเนื้อหา และขอรับคำแนะนำเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้เกิดความสมบูรณ์

3.3.4 การทดสอบเครื่องมือ

เพื่อให้ได้เครื่องมือที่สามารถเก็บข้อมูลได้ครบถ้วนสมบูรณ์ตรงตามวัตถุประสงค์ภายในระยะเวลาที่กำหนด จึงมีการทดสอบเครื่องมือ ด้วยวิธีการดังนี้

3.3.4.1 ผู้ศึกษาทดสอบด้วยตนเองในคุณสมบัติด้านความแม่นยำ (validity) ประกอบด้วย

- 1) ความแม่นยำตามเนื้อหา (content or subject validity) โดยการศึกษาสภาพเนื้อหาสาระรวมถึงจำแนกตัวแปรต่าง ๆ ให้ครอบคลุมตัวแปรที่ต้องการศึกษา และตรงตามขอบเขตของแต่ละวัตถุประสงค์
- 2) ความแม่นยำตามโครงสร้าง (construct validity) โดยการศึกษาความครบถ้วนถูกต้องของรูปแบบและเนื้อหาเพื่อให้สอดคล้องกับ โครงสร้างตามหลักการหรือทฤษฎีที่มีอยู่เดิมซึ่งใช้เป็นกรอบแนวความคิดกำหนดตัวแปรที่เป็นเนื้อหาที่ศึกษา
- 3) ความแม่นยำเชิงพยากรณ์ (predictive validity) โดยการศึกษาความสามารถในการทำนายถึง โอกาสและความน่าจะเป็นของคำตอบที่มีความเป็นเหตุเป็นผลระหว่างตัวแปรต้นและตัวแปรตามได้อย่างถูกต้อง

3.3.4.2 ทดสอบคุณสมบัติของเครื่องมือกับประชากรที่ไม่ใช่ตัวอย่าง 30 ราย ในด้าน 1) ความแม่นยำตามสภาพที่เป็นจริง (concurrent validity) โดยศึกษาความเป็นปัจจุบันของคำถามว่าสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง โดยสามารถเข้าใจในแต่ละประเด็นคำถามและสามารถให้คำตอบที่เป็นจริงได้เป็นอย่างดี 2) ความสะดวกในการใช้เครื่องมือ (simplicity) โดยการศึกษาการมีเนื้อหาที่ผู้ตอบเข้าใจง่าย รวดเร็ว โดยผู้ตอบเต็มใจอยากตอบ เหมาะสมกับคุณสมบัติและ

ความสามารถของผู้ตอบที่สามารถนำไปสัมภาษณ์ได้ทุกที่ ทุกเวลา 3) ความเป็นปรนัย (objectivity) โดยการศึกษาวิเคราะห์การมีเนื้อหาสาระที่เป็นรูปธรรม (concrete) คือมีความกระชับ และชัดเจนในความหมายที่ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์อ่านแล้วเกิดความเข้าใจตรงกัน และสามารถให้ข้อมูลหรือคำตอบที่ตรงหรือเป็นอย่างเดียวกับสิ่งที่ต้องการวัด 4) ความสามารถนำไปใช้ได้ (practicability) โดยพิจารณาว่าแบบสัมภาษณ์เหมาะสมกับเวลาในการตอบซึ่งจะทำให้กลุ่มตัวอย่างให้สามารถความร่วมมือในการตอบ ระยะเวลาการเก็บข้อมูล รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล การสรุปและการเขียนรายงานใช้เวลาไม่มากทำให้ประหยัดค่าใช้จ่าย และ 5) ความเชื่อมั่นแบบสัมภาษณ์ (reliability) โดยศึกษาคำตอบที่ได้จากคำถามมีความคงที่แน่นอนหรือมีความคงเส้นคงวาในผลของการวัด คือเมื่อนำแบบสัมภาษณ์ไปเก็บข้อมูลด้วยการทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เป็นบุคคลเป้าหมาย ไม่ว่าผู้ประเมินจะทดสอบกลุ่มตัวอย่างกี่ครั้งผลที่ได้จะตรงกันหรือเหมือนกันทุกครั้ง ในการหาความเชื่อมั่นของคำตอบใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (coefficient alpha : α) จากสูตรของ Cronbach (Cronbach 1970, อ้างถึงใน สำเริง จันทรสวรรณ และ สุวรรณ บัวทวน, 2547) โดยให้ได้ความน่าเชื่อถือในระดับ $\alpha > 0.85$ ขึ้นไป

$$\text{จากสูตร} \quad \alpha = \frac{K}{(K-1)} \left[1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right]$$

เมื่อ

- α = ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น
- K = จำนวนข้อของเครื่องมือวัด
- s_i^2 = ผลรวมของความแปรปรวนแต่ละข้อ
- s_t^2 = ความแปรปรวนของคะแนนรวม

ดังนั้น ผลการทดสอบความน่าเชื่อถือของแบบสัมภาษณ์ $\alpha = 0.95$

3.3.4.3 นำแบบสัมภาษณ์เสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาตรวจสอบและดำเนินการแก้ไขปรับปรุงแบบสัมภาษณ์เพิ่มเติมในส่วนที่ยังไม่สมบูรณ์

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบรายบุคคล โดยมีผู้ศึกษาวิจัยและผู้ร่วมศึกษาวิจัยทำการเก็บข้อมูลจำนวน 3 คน โดยผู้ศึกษาจะทำการชี้แจงรายละเอียดเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการที่ศึกษา ที่มา วัตถุประสงค์การศึกษา วิธีการศึกษา เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล เนื้อหาสาระที่จะทำการสัมภาษณ์และแนวโน้มคำตอบของแต่ละคำถาม ฝึกปฏิบัติสัมภาษณ์จนเกิดความชำนาญ เพื่อให้ได้ผลจากการเก็บข้อมูลมีความคลาดเคลื่อนจากความเป็นจริงน้อยที่สุด

2) การเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณเป็นหลัก เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวแปรที่ศึกษาด้วยวิธีการสัมภาษณ์ตัวอย่างพร้อมสังเกตการดำเนินกิจกรรมภายในตลาดนัดโค-กระบือของเกษตรกรผู้ให้ข้อมูล แล้วดำเนินการตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล หากพบว่าข้อมูลส่วนใดไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ไม่ชัดเจนในคำตอบ ก็จะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลใหม่เพิ่มเติม พร้อมทั้งตรวจเอกสารผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นการยืนยันความถูกต้องของข้อมูลที่ได้เก็บรวบรวมมา

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรแต่ละรายพร้อมทั้งได้ทำการตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ของข้อมูลในแบบสัมภาษณ์แต่ละชุดเรียบร้อยแล้ว จากนั้นจำข้อมูลในแบบสัมภาษณ์แต่ละชุดมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ โดยอาศัยคอมพิวเตอร์ และใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โปรแกรม Statistical Package for the Social Sciences for Windows (SPSS for Window) เป็นเครื่องมือช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งก่อนการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต้องมีการกำหนดค่าของตัวแปรให้เป็นค่าคะแนน เพื่อนำค่าไปวิเคราะห์หาข้อมูล โดยใช้สถิติต่าง ๆ ช่วยแปลความหมายตามขั้นตอน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษครั้งนี้ แบ่งตามเนื้อหาและกรอบคำถามในแบบสัมภาษณ์เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการศึกษา ดังนี้

3.5.1 ข้อมูลเชิงปริมาณ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1) การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจบางประการของเกษตรกร และข้อมูลลักษณะการประกอบกิจกรรมค้าสัตว์และการใช้บริการตลาดนัดโค – กระบือของเกษตรกร สถิติที่ใช้ คือ ค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (arithmetic mean) ค่าสูงสุดของข้อมูล (maximum) ค่าต่ำสุดของข้อมูล (minimum) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

2) การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคในการใช้บริการ สถิติที่ใช้ คือ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ส่วนการแปลความหมายโดยการนำค่าเฉลี่ยระดับปัญหาในการเข้าใช้บริการตลาดนัดโค-กระบือของเกษตรกรในแต่ละประเด็นไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานที่ใช้ค่าเฉลี่ยกลาง (mid - point) เป็นเกณฑ์การแปลความหมาย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2535)

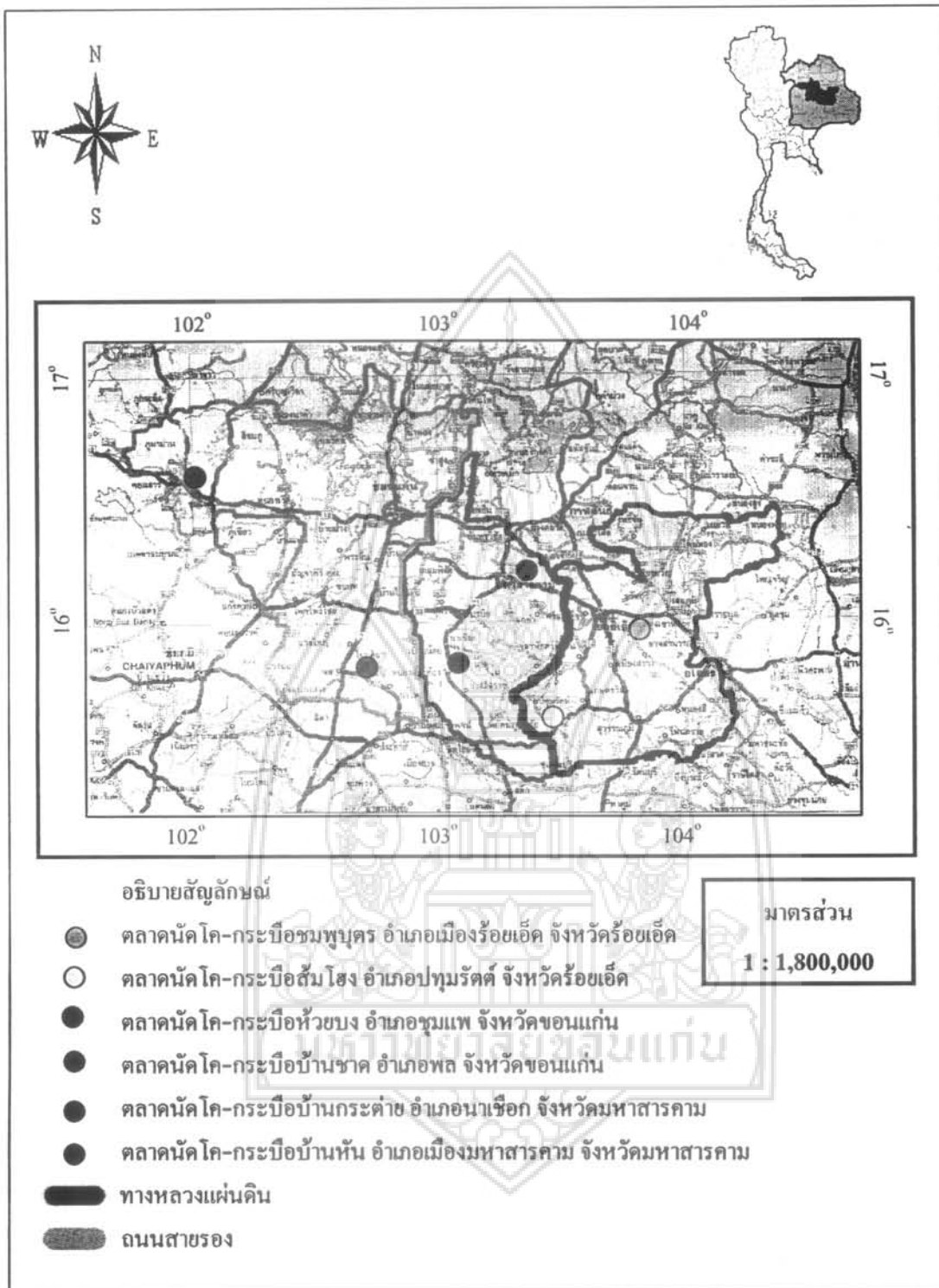
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.34 – 3.00	จัดว่ามีปัญหามาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.67 – 2.33	จัดว่ามีปัญหาน้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.66	จัดว่าไม่มีปัญหา

3) การวิเคราะห์ปัจจัยที่เป็นมูลเหตุในการตัดสินใจของเกษตรกรในการเลือกเข้าใช้บริการตลาดนัดโค-กระบือ สถิติที่ใช้ คือ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนการแปลความหมายโดยการนำค่าเฉลี่ยปัจจัยที่เป็นมูลเหตุในการตัดสินใจของเกษตรกรในการเลือกเข้าใช้บริการตลาดนัดโค-กระบือในแต่ละประเด็นมาเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมายโดยใช้ค่าเฉลี่ยกลาง (Mid - point) เป็นเกณฑ์การแปลความหมาย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2535)

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.34 – 3.00	จัดว่าเป็นมูลเหตุในการตัดสินใจมาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.67 – 2.33	จัดว่าเป็นมูลเหตุในการตัดสินใจน้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.66	จัดว่าไม่เป็นมูลเหตุในการตัดสินใจ

4) วิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยที่เป็นมูลเหตุในการตัดสินใจของเกษตรกรในการเลือกเข้าใช้บริการตลาดนัดโค-กระบือกับพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจบางประการและลักษณะการประกอบกิจกรรมค้าสัตว์ของเกษตรกรใช้สถิติค่า t - test , F - test และทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยในแต่ละคู่ใช้วิธี Scheffe' test โดยใช้ระดับค่าเชื่อมั่น 95 เปอร์เซ็นต์ (สำเริง จันทรสวรรณ และ สุวรรณ บัวทวน, 2547)

3.5.2 ข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ การบรรยาย การอธิบายต่าง ๆ ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะที่ได้จากการสัมภาษณ์เกษตรกรในแต่ละประเด็นมาบรรยายและอธิบายผลประกอบการศึกษาที่เป็นข้อมูลเชิงประมาณ

ภาพที่ 3.1 แผนที่แสดงที่ตั้งและเส้นทางคมนาคมของตลาดนัด โค-กระบือที่ศึกษา
ที่มา: ดัดแปลงมาจาก ศูนย์แผนที่พหรานนก, 2549